

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa L. I Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w K.

przeciwko M. T.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 października 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 1 października 2018 r., sygn. akt VI ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana M. T. złożyła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 października 2018 r., którym (1) uchylono wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 listopada 2015 r., wydany w sprawie z powództwa L. I Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w K. o zapłatę w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 4 119,18 zł za okres od dnia 8 listopada 2013 r. do dnia zapłaty i umorzono postępowanie w tym zakresie, (2) oddalono apelację pozwanej w pozostałej części, tj. odnośnie do

zasądzenia kwoty 133 509,33 zł z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej do nieruchomości, na której ustanowiono hipoteki w kwotach 70 000 i 140 000 zł na rzecz powoda, (3) rozstrzygnięto o kosztach postępowania apelacyjnego. Zakres zaskarżenia obejmuje rozstrzygnięcie o oddaleniu apelacji i kosztach postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest ponadto korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi kasacyjnej i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli zachodzi przynajmniej jedna z nich.

Wniosek o przyjęcie skargi pozwana oparła na przyczynach oznaczonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie jego wyjaśnienie powinno być niezbędne dla rozstrzygnięcia danej sprawy i pozostawać w związku z podstawą faktyczną i prawną wyroku (por. postanowienia: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ. oraz z dnia 3 lutego 2012 r. II UK 271/11, nie publ.). Natomiast przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, z uwagi na potrzebę

wykładni przepisów prawa wymaga od skarżącego wskazania, które przepisy mają być poddane wykładni Sądu Najwyższego, wskazania argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienia własnej propozycji interpretacyjnej. W przypadku powoływania się na rozbieżności judykatury należy również, choćby przykładowo, wskazać orzeczenia, w których ten sam przepis prawa byłby odmiennie wykładany. Jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii wykładni powołanych przepisów i nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu, brak interesu publicznego w przyjęciu takiej skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2014 r., II UK 515/13; z dnia 16 lipca 2013 r., II UK 142/13 – nie publ.).

Skarżąca nie sformułowała zagadnień prawnych w sposób wystarczający dla stwierdzenia ich doniosłości i potrzeby merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej. Wskazała dwa zagadnienia pierwsze – dotyczące „kwestii zasad przenoszenia wierzytelności hipotecznych banków”, drugie – „problem skuteczności zbycia wierzytelności hipotecznej w przypadku sukcesji generalnej pomiędzy bankami w świetle dyspozycji art. 95 ust. 4 i 5 Prawa Bankowego”. Podniosła, że tożsame są one z potrzebą dokonania wykładni wskazanych przepisów w sytuacji, gdy przejście wierzytelności hipotecznej było związane z fuzją spółek i przelewem na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego. Dla uzasadnienia przyczyn kasacyjnych poprzestała jednak na przytoczeniu stanowisko piśmiennictwa dotyczącego stosowania przepisów oddziału drugiego ustawy o księgach wieczystych i hipotece do przypadków sukcesji uniwersalnej wynikającej z art. 494 k.s.h. i powołaniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2010 r. (IV CSK 486), zgodnie z którym nie jest dopuszczalne przeniesienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką przymusową na rzecz osoby trzeciej przed wpisem hipoteki na rzecz zbywcy. Orzeczenie to zapadło jednak na tle innych okoliczności faktycznych sprawy i w odniesieniu do innego stanu prawnego. Po nowelizacji art. 79 ust. 1 u.k.w.h. ustawą z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r. Nr 131, poz. 1075), obowiązującą od 20 lutego 2011 r., w razie przelewu wierzytelności hipotecznej na nabywcę przechodzi także hipoteka, chyba że ustawa stanowi inaczej, do przelewu wierzytelności hipotecznej niezbędny jest wpis w księdze

wieczystej. Przejście hipoteki na cesjonariusza jest ustawowym skutkiem zawarcia umowy przelewu, nie następuje więc przeniesienie hipoteki jako ograniczonego prawa rzeczowego, nie jest ona przedmiotem obrotu, w związku z czym art. 245¹ k.c. nie ma zastosowania. Cesjonariusz nabywa hipotekę w następstwie przelewu wierzytelności, nie musi być przedmiotem porozumienia stron umowy przelewu, wystarczy rozporządzenie wierzytelnością, z tym, że przechodzi ona na cesjonariusza dopiero z chwilą wpisu do księgi wieczystej. Można zatem przyjąć, że wynikający z art. 79 ust. 1 zd. 2 u.k.w.h. konstytutywny skutek wpisu w księdze wieczystej dotyczy przelewu i wpis jest przesłanką nabycia wierzytelności, a więc wierzytelność wraz z hipoteką przejdzie do majątku nabywcy po dokonaniu konstytutywnego wpisu w księdze wieczystej (z zastrzeżeniem art. 83¹ u.k.w.h.). Inne rozwiązanie przyjęto w odniesieniu do wpisu zmiany wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej w razie sukcesji uniwersalnej na skutek połączenia spółek prawa handlowego przez przejęcie. Artykuł 494 § 3 k.s.h. stanowi o "ujawnieniu" przejścia praw ujawnionych w księgach wieczystych, a nie o wpisie, jak przy przejściu wierzytelności w następstwie sukcesji singularnej, zatem jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 79 ust. 1 zd. 2 u.k.w.h., podobnie jak np. art. 83¹ u.k.w.h., który normuje wyjątek od zasady wpisu konstytutywnego zmiany wierzyciela hipotecznego przy sukcesji singularnej. Zgodnie z art. 494 § 1 k.s.h. spółka przejmująca wstępuje z mocy prawa z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej, zatem także obejmujące zabezpieczenia hipoteczne, a ujawnienie w księgach wieczystych przejścia na nią praw rzeczowych następuje na wniosek tej spółki na podstawie danych z rejestru przedsiębiorców w KRS potwierdzonych odpisem i ma charakter deklaracyjny. Stanowisko Sądu Najwyższego w tym przedmiocie jest obecnie jednolite i brak podstaw do rozważania jego zmiany (por. m.in. postanowienie z dnia 28 lutego 2017 r., I CSK 133/16, OSNC 2017, nr 11, poz. 129, wyrok z dnia 12 września 2019 r., V CSK 267/18). Konsekwentnie brak wpisu hipoteki na rzecz cedenta, który nabył ją w trybie art. 494 § 1 k.s.h. przy ujawnieniu w księdze wieczystej spółki przejętej nie stoi na przeszkodzie zawarciu umowy cesji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

aj